

Snijbloemen op rolletjes

Net als potplantentelers laten in toenemende mate telers van snijbloemen hun planten naar de mensen komen in plaats van andersom. Ook in de groenteteelt begint het "rollen" van de grond te komen. De grote voordelen van de rollende systemen: een sterke afname van de arbeidsbehoefte en een betere benutting van de teeltruimte. In dit artikel komen vier systemen bij de teelt van snijbloemen aan bod.

TEKST: TON HENDRIX

Telers van potplanten werken al sinds de jaren zeventig met transporttabletten. Het product en daarmee het werk komt naar een centrale plaats. Deze ontwikkeling heeft een enorme mechanisatie tot gevolg gehad, zoals het automatisch neerzetten, wijder zetten, oprapen van potten, sorteren, inhoezen, mengen en in trays plaatsen. Daardoor is de arbeidsbehoefte bij de teelt van potplanten sterk afgenomen.

Door het telen op transporttabletten kunnen veel bewerkingen worden geautomatiseerd. Een extra pluspunt van het telen op transporttabletten is de betere ruimtebenutting. Vaak betekent dit een verhoging van de ruimtebenutting met enkele tientallen procenten.

Ervaringen bij snijbloemen

Bij de teelt van snijbloemen en de glasgroenten staat de teelt op "rolletjes" nog in de kinderschoenen. Het verst is men ermee bij de snijbloemen. Op een beperkt aantal bedrijven worden rozen en gerbera's op mobiele bedden geteeld. De daarop aansluitende mechanisatie is echter nog niet echt ontwikkeld. Er wordt inmiddels wel gewerkt aan een oogstrobot voor rozen, het automatische transport van de geogste producten en het inhangen in de sorteerautomaat.

Ook bij de snijbloemen is sprake van een betere ruimtebenutting. Er zijn geen paden tussen de bedden meer omdat alle bewerkingen op een centrale plek plaats vinden. Door de betere benutting van de

Mathieu van Holstein verwacht dat zijn mobiele systeem een arbeidsbesparing van 40% oplevert.

ruimte met 10 tot 20% stijgt ook de productie met 10 tot 20%.

Twee systemen

Bij rozen en gerbera's wordt gewerkt met één of meer teeltgoten op een onderstel. Bij één teeltgoot per onderstel kunnen

alle producten door een persoon worden geogst, bij meerdere wordt door twee personen, elk aan een kant van het bed, geogst. Daarbij komen afstemmingsverliezen voor omdat de productie aan beide kanten nooit gelijk is.

Heel principieel is het verschil tussen het

alles naar
centrale plaats

betere ruimte
benutting

telen op snee en normaal telen. Wordt op snee geteeld dan is de kas in meerdere afdelingen onderverdeeld. In deze afdelingen worden verschillende klimaten aangehouden. In de groeifase houdt men een ander klimaat met hogere temperaturen, hoger CO₂ gehalte en meer belichting aan dan in het knopstadium.

Op de bedrijven van Sol (rozen), Van de Arend Roses, OS Roses, Holstein Flowers (gerbera) en anderen staat één teeltgoot op één onderstel. Bij Holstein en OS Roses staan de planten in emmers/potten op goten. Op de andere bedrijven staan de planten in matten of balen met substraat.

Arbeidsprestatie tot 40% omhoog

OS Roses teelt op snee. Op dit bedrijf trefen we een Hawe transportsysteem aan. Het grote verschil met Sol en Van de Arend is dat de planten individueel verplaatsbaar zijn. De planten worden met behulp van een camera beoordeeld en afhankelijk van hun stadium naar een bepaalde afdeling (groei, knopvorming of oogsten) gestuurd.

De oogstafdeling omvat een kwart van het bedrijf waardoor maar op een kwart van het bedrijf wordt geoogst. Daardoor is bij deze manier van telen de productie per m² te oogsten oppervlak erg hoog. Het oogsten per tak vergt daarom minder tijd dan op bedrijven waar iedere oogstbeurt de gehele kas voorbij komt.

Bij OS Roses is de productie in de relatief kleine oogstafdeling vier keer zo hoog als bij bedrijven die normaal telen. Oogst men normaal per keer ongeveer 0.5 tak per m² op dit bedrijf neemt dat toe tot 2 takken per m² per keer. Alleen daardoor neemt de oogstarbeid per tak met ongeveer 25% af. Daar komt het voordeel van de mobiele goten nog bij. De bloemen komen bij dit systeem naar de oogsters. Dat levert naar schatting een arbeidsbesparing bij het oogsten op van 40%.

Bij Sol, Van de Arend en op enkele andere bedrijven komen alle goten iedere dag voorbij aan de oogsters. Daarbij wordt een snelheid tot 7 km/uur aangehouden. Als gevolg daarvan kost het oogsten per tak minder tijd dan bij een normale teeltwijze op vaste bedden. De arbeidsbesparing is echter minder hoog dan bij het telen op snee, want dan is de productie per vierkante meter immers veel hoger. Van de Arend schat het arbeidsvoordeel van de

Bij Holstein Flowers staat één teeltgoot op één onderstel.

mobiele goten op 25%. Bij Sol loopt momenteel een arbeidskundig onderzoek om het effect van het telen op mobiele goten vast te stellen. Omdat dit onderzoek nog loopt durven de gebroeders Sol nog geen uitspraak te doen.

Ook forse besparing bij oogst gerbera

Bij Holstein Flowers staat per onderstel één teeltgoot. Omdat gerbera's het gehele jaar door productief zijn, worden alle goten bij iedere oogstbeurt (ongeveer drie keer per week) langs de oogsters gestuurd. Mathieu van Holstein verwacht door het mobiele systeem een arbeidsbesparing bij het oogsten van 40%. Voordat die besparing volledig wordt gehaald moeten er nog een paar verbeteringen worden aangebracht. De besparing komt mede doordat na het optrekken de bloemen per bundel in een transportsysteem naar de inpakkers worden opgehangen. Hierdoor vervalt het afknippen, het binden, het transport en de overslag.

Betere ruimtebenutting

Een voordeel van alle mobiele systemen is de betere ruimtebenutting. Door het vervallen van de paden, noodzakelijk voor de diverse teelthandelingen, kan de hele oppervlakte worden gebruikt. Op de rozenbedrijven Van Sol en Van de Arend zijn 20-25% meer planten per m² geplant. Bij van de Arend verwacht men 10-25% meer productie, bij Sol verwacht men 8% meer productie. Ook bij de

40% arbeidsbesparing en 20% hogere opbrengst

gerbera's staan meer planten op dezelfde oppervlakte en verwacht men daardoor een hogere productie te realiseren.

Bedrijfseconomische aspecten

Systemen met mobiele bedden vergen afhankelijk van de uitvoering een investering van 40 tot 100 Euro per m². De "jaarrondsystemen" zoals bij Sol, Van de Arend, Holstein en Lansbergen kosten 40 à 50 Euro. Het systeem bij OS Roses vergt een investering van circa 100 Euro per m². Door de investeringen nemen de jaarkosten met 10 à 20 Euro per m² toe. Alle genoemde ondernemers verwachten dat deze extra kosten ruimschoots worden goedgeemaakt uit de extra opbrengsten en de arbeidsbesparing.

jaarkosten
10-20 Euro per m²

minder
oogstarbeid

goten
langs oogsters

Samenvatting

Steeds meer snijbloementelers schakelen over op het telen op mobiele goten. Daardoor staan in feite de snijbloemen op rolletjes. Dat vergroot de betaalbare oppervlakte met 15 tot 20%. Door de bloemen naar de oogster te brengen wordt bovendien de oogstprestatie aanzienlijk opgevoerd. Daarbij zijn verbeteringen van de arbeidsprestatie tot 40% gemeten.